

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4759/2568

อัยการสูงสุดผู้ร้อง นาย ส.ผู้ถูกล่าวหา

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 224, ป.วิ.พ. มาตรา 142, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 48, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 38, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 122, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 192, ป.พ.พ. มาตรา 7, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 37, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 117

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อศาลพิพากษาให้ผู้ถูกล่าวหาชำระเงิน 10,000,000 บาท แทนการให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดิน แม้จะถือว่าผู้ถูกล่าวหาเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ตามคำร้องของผู้ร้องและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินโดยตรงอันเป็นผลตามกฎหมาย และมีใช้กรณีบังคับตามสิทธิเรียกร้องทางแพ่ง แผ่นดินมิได้มีฐานะเป็นบุคคลที่มีมูลหนี้เหนือผู้ถูกล่าวหาในเงินที่ผู้ถูกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติอันที่จะเป็นเจ้าหนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 224 เพื่อจะคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี จากทรัพย์สินที่ผู้ถูกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติและตกเป็นของแผ่นดินได้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า หากผู้ถูกล่าวหาไม่ชำระหรือชำระเงินไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ถูกล่าวหาชำระดอกเบี้ยผัดนัดจากมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินด้วยนั้น ไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5), 246 และ 252 ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 48

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องขอให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผัดนัดตกเป็นของแผ่นดิน หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินดังกล่าวได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกล่าวหาจนกว่าจะครบมูลค่า 10,000,000 บาท หากผู้ถูกล่าวหาไม่ดำเนินการโอนให้ตามคำสั่งศาล ให้ถือเอาคำสั่งศาลแทนการแสดงเจตนาของผู้ถูกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 38 วรรคสอง, 42, 83 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 122, 192 ผู้ถูกล่าวหายื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องศาลชั้นต้นพิพากษายกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิพากษากลับเป็นว่า สิ่งปลูกสร้างและลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร ทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติของผู้ถูกล่าวหา ให้ผู้ถูกล่าวหาชำระเงินแทนการให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินจำนวน 10,000,000 บาท ภายในกำหนด 60 วัน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ผู้ถูกล่าวหาฟัง หากผู้ถูกล่าวหาไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ของต้นเงินที่ผัดนัดจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยให้ปรับเปลี่ยน ลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาซึ่ง

ตราขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 ที่แก้ไขใหม่ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี พร้อมทั้งให้ยึดทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระจนครบมูลค่าพร้อมดอกเบี้ยดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหาฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นว่า เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2554 ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโคกสูง ผู้ถูกกล่าวหา จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2554 พ้นจากตำแหน่ง วันที่ 17 มกราคม 2557 ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2554 ว่ามีทรัพย์สินรวม 18,103,432.73 บาท หนี้สิน 85,085 บาท ต่อมา ผู้ถูกกล่าวหายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ว่ามีทรัพย์สินรวม 36,697,379.38 บาท หนี้สิน 653,730 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับทรัพย์สินขณะเข้ารับตำแหน่งปรากฏว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นสุทธิ 10,943,301.65 บาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนและตรวจสอบความถูกต้องความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกกล่าวหา ผลการไต่สวนและตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ได้แก่ รายการสิ่งปลูกสร้างและลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ผู้ถูกกล่าวหาเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโคกสูง ร่ำรวยผิดปกติ โดยมีทรัพย์สินมากผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติสืบเนื่องจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ รายการสิ่งปลูกสร้างและลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร ซึ่งปลูกสร้างบนที่ดินของภริยาของผู้ถูกกล่าวหา มีมูลค่า 10,000,000 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ถูกกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีทรัพย์สินอันเกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือเป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามคำร้องหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. 2559 มาตรา 37 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้กล่าวอ้างว่า ทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินไม่ได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 117 บัญญัติว่า เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งข้อกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหา มีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินของตนภาระการพิสูจน์ในประเด็นข้อนี้จึงตกแก่ผู้ถูกกล่าวหา ฝ่ายผู้ร้องมีเจ้าพนักงานตรวจสอบทรัพย์สินปฏิบัติการสำนักงาน ป.ป.ช. และพนักงานไต่สวนปฏิบัติการ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะไต่สวนเบื้องต้นเป็นพยานเบิกความ ได้ความว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีรายได้ ที่ระบุในแบบแสดงภาษีเงินได้ปี 2553 ถึงปี 2556 ว่าผู้ถูกกล่าวหาและภริยามีรายได้ปีละประมาณ 800,000 บาท ช่วงที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโคกสูงเป็นเวลา 3 ปี มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมูลค่าประมาณ 10,000,000 บาทนั้นไม่สัมพันธ์กับรายได้ โดยมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า ผู้ถูกกล่าวหาสมรสกับนางสาวลักษณ เมื่อปี 2544 มีบุตรด้วยกัน 2 คน ต่อมาประมาณปี 2549 ผู้ถูกกล่าวหาอยู่กินฉันสามีภริยากับนางสาวชานาชาวก็มีบุพชา จนถึงปัจจุบัน และมีบุตรด้วยกัน 1 คน อายุ 13 ปี นางเจ้า มารดาของนางสาวชานาชาวเป็นผู้มีฐานะดีและให้เงินโดยเสนหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาเพื่อนำไปใช้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร รวม 6 ครั้ง ตั้งแต่ปลายปี 2554 ถึงเดือนมีนาคม 2557 รวมเป็นเงิน

8,200,000 บาท ผู้ถูกกล่าวหาหาเงินดังกล่าวไปใช้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตรบนที่ดิน ภ.บ.ท. 5 ของนางสาวลักษณภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกกล่าวหาที่ดินดังกล่าวนางสาวลักษณภริยาซื้อมาจากนายหลัก ตั้งแต่ปี 2545 ที่ดินมีราคา 1,872,600 บาท เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาอ้างว่า อยู่กินฉันสามีภริยากับนางสาวชานา ชาวกัมพูชา ตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา และมีบุตรชายด้วยกัน 1 คน ตามสูติบัตรระบุว่า เกิดเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 แต่นางเจ้ามารดาของนางสาวชานาไม่ได้ให้เงินสดแก่ผู้ถูกกล่าวหา จนกระทั่งปลายปี 2554 ถึงเดือนมีนาคม 2557 นางเจ้าจึงมอบเงินสดให้ผู้ถูกกล่าวหา 6 ครั้ง รวมเป็นเงินสูงถึง 8,200,000 บาท อันเป็นการเริ่มให้เงินโดยเสนหาในระยะเวลาเดียวกันกับที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโคกสูง โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2554 และให้เงินโดยเสนหาครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนมีนาคม 2557 เมื่อผู้ถูกกล่าวหาพ้นตำแหน่งในวันที่ 15 มกราคม 2557 โดยไม่ปรากฏหลักฐานการมอบเงิน คงมีแต่คำกล่าวอ้างของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น พฤติการณ์ที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างว่า เมื่อได้รับเงินสดในแต่ละครั้งก็จะนำติดตัวและขับรถจักรยานยนต์ผ่านช่องทางธรรมชาติจากประเทศกัมพูชาเข้ามาในประเทศไทย อันเป็นวิธีที่มีความเสี่ยงสูงโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย เมื่อได้เงินสดมาแล้วไม่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเก็บรักษาเงินจำนวนมากดังกล่าวไว้อย่างไร เพราะไม่ได้นำไปเข้าบัญชีธนาคารของผู้ถูกกล่าวหาหรือบัญชีของภริยา นับว่าผิดวิสัยของวิญญูชนจะพึงกระทำ อีกทั้งนางเจ้าซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มอบเงินสดจำนวนมากให้ผู้ถูกกล่าวหา ก็ไม่ได้มาเบิกความยืนยัน มีเพียงนางสาวชานาเบิกความว่า นางเจ้ามารดาของตนมอบเงินสดให้ผู้ถูกกล่าวหาหลายครั้งรวมเป็นเงินประมาณ 8,200,000 บาท เพื่อสร้างโกดังเก็บพืชผลทางการเกษตร โดยเป็นการมอบเงินให้ผู้ถูกกล่าวหาภายหลังจากที่นางเจ้าทราบแล้วว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีภริยาอยู่ก่อนแล้ว และยืนยันว่า พยานเลิกลูกอยู่กินฉันสามีภริยากับผู้ถูกกล่าวหาเป็นเวลาประมาณ 5 ปี ขัดกับที่ผู้ถูกกล่าวหายืนยันว่า ยังคงอยู่กินฉันสามีภริยากับนางสาวชานาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งพฤติการณ์ของนางเจ้าตามที่ผู้ถูกกล่าวหาเบิกความว่ามีการมอบเงินสดให้ผู้ถูกกล่าวหาโดยเสนหาหลายครั้ง รวมเป็นเงินถึง 8,200,000 บาท ทั้งที่นางเจ้าทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีภริยาแล้ว ก่อนจะมาอยู่กินกับนางสาวชานาบุตรสาวของนางเจ้า และยังนำเงินดังกล่าวไปก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและลานตากพืชผลทางการเกษตรลงบนที่ดินของนางสาวลักษณภริยาของผู้ถูกกล่าวหาอีกด้วยนั้น ไม่น่าเชื่อว่านางเจ้าจะยอมให้เงินจำนวนมากแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นบุตรเขยที่มีภริยาอยู่ก่อนแล้ว และยังนำเงินที่ได้ไปสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มมูลค่าให้แก่ที่ดินของภริยาคนก่อนอีกด้วย พยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นพิรุธและไม่น่าหนักใจรับฟังได้ตามการพิจารณาพิพากษา ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่บริสุทธิ์สันดานเกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือเป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติตามคำร้อง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของผู้ถูกกล่าวหาฟังไม่ขึ้น อนึ่ง เมื่อศาลพิพากษาให้ผู้ถูกกล่าวหาชำระเงิน 10,000,000 บาท แทนการให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดิน แม้จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ตามคำร้องของผู้ร้องและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินโดยตรงอันเป็นผลตามกฎหมาย และมีใช้กรณีบังคับตามสิทธิเรียกร้องทางแพ่ง แผ่นดินมิได้มีฐานะเป็นบุคคลที่มีมูลหนี้เหนือผู้ถูกกล่าวหาในเงินที่ผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติอันที่จะเป็นเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 224 เพื่อจะคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปีจากทรัพย์สินที่ผู้ถูกกล่าวหาร่ำรวยผิดปกติและตกเป็นของแผ่นดินได้ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ชำระหรือชำระเงินไม่ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ถูกกล่าวหาชำระดอกเบี้ย

ผิติดจากมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินด้วยนั้น ไม่ชอบ ปัญหานี้เป็น
ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็
มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
142 (5), 246 และ 252 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.
2559 มาตรา 48 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้จำเลยชำระดอกเบี้ย
นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

วาสนา อัจฉรานวัฒน์ · ดุสิต ฉิมพลี · อาทิตย์ ออกเวหา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4759/2568>